

De norske jøder ble behandlet langt verre i tysk fangenskap enn de danske.

Og grunnen var nok Quislings innstilling til «jøde-problemet». — En av de overlevende, dr. Leo Eitinger, forteller om sine grufulle opplevelser.

Som tidligere meddelt har man hittil bare sikkerhet for at fem norske jøder er sloppet levende fra fangenskapet i Tyskland. Om fem andres skjebne hersker det tvil.

Fra en av de overlevende, dr. Leo Eitinger, har vi mottatt følgende beretning om den grufulle behandling jødene har vært utsatt for:

Høsten 1942 begynte den store aksjonen mot de norske jøder etter at det hele tiden i forveien hadde vært foretatt en del enklere arrestasjoner. I november 1942 ble det sendt ca. 700 jøder med «Donau» til Stettin, i februar 1943 ca. 200 og ca. 100 var blitt sendt som såkalte polititransporter i smågrupper, så at det i alt var kommet om lag tusen jøder fra Norge til Auschwitz. Det var blant dem spebarn og gamle inntil 80 år. Transporten i de låste kuvogner uten mat eller drikke var temmelig ubehagelig, særlig for de små barn. Da vi kom fram, ble alle stilt opp, mennene på den ene side, kvinnene og barna på den annen side.

Nu kom det noen SS-folk og begynte å plukke ut de arbeidsføre. Det var bare noen ganske få piker, særlig sterke og av friskt utseende, av mannfolk ble det tatt alle friske i alderen fra 20–40 år. SS-folkene som foretok utvalget, sa at de eldre skulde få lettere arbeid, mens de yngre og sterke skulde få litt tyngr arbeid.

Av den første transporten (november 1942) ble det plukket ut ca. 200 arbeidsføre menn og noen kvinner, av den andre transporten (februar 1943) kom det tre piker og 28 gutter i leiren. Alle andre ble lastet på store lastebiler og ført til Birkenau. Der var de store gasskammerne hvor minst fire millioner mennesker var blitt drept i de siste fire år. De intetanende ble brakt foran gasskammeret, hvor det med store bokstaver stod i alle europeiske språk «Bad». Der måtte de kle av seg, mødrene måtte ta sine barn på armen eller ved hånden og alle ble jaget inn i «badet». Døren ble låst og en SS-mann kastet gjennom et vindu i taket gassbombene med blåsyregass inn i rommet. Etter noen få minutter var det hele forbi, det såkalte «Sonderkommando» drog likene ut med store jernkroker og så kom de neste. Slik gikk det døgnet rundt, det ble arbeidet i flere skift. Senere ble hele anlegget bygd om, gasskammerne var underjordiske og et løpende bånd brakte likene direkte fra dem inn i krematoriet. En del tannteknikere hadde som

særskilt oppgave å finne alt gull som likene hadde i munnen, andre fanger måtte klippe håret av de kvinnelige likene — håret ble samlet og sendt til de tyske filtfabriker. Ofte hendte det at krematoriene ikke klarte å følge med gasskammerne. Likene ble så lagt i store hauger, og under disse haugene ble det gravd graver for at fettest skulde samle seg. Dette ble så forarbeidet til såpe.

De andre, som foreløbig fikk leve for å arbeide, hadde det ikke stort bedre. De ble brakt i leiren, kledd av helt nakne, klippet og barbert på hele kroppen. Så ble deres fangennummer tatovert på deres venstre underarm, de ble badet og «påkledt». De fikk en tynn, utslitt skjorte, bukse og trøye, tresko og en lue. Hvis de var heldige fikk de også underbukse og noe som kunde kalles sokker. De ble fratatt alle eiendeler og verdisaker, en fikk ikke beholde det minste av alt det en hadde med seg hjemmefra, bortsett fra brillene. Ingen ting ble skrevet opp eller ordnet, vi fikk ikke engang illusjonen av at vi en gang skulde få komme ut av denne «Vernichtungslager».

Nordmennene i Auschwitz var særlig dårlig stilt, de snakket ikke språket, fikk ikke være sammen, og siden de til å begynne med ikke hadde noen forbindelser, fikk de de verste arbeidskommandoer. Sementbæring, steinbæring, kabellegging og liknende var arbeidene som de måtte utføre. Mange ble slått halvt i hjel på arbeidsplassen og senere som arbeidsføre sendt enten til Birkenau-gasskammeret eller de fikk en sprøyte av phenol.

Mange frøs i hjel på appellplassen når de måtte stå i fire, fem timer før og etter den lange arbeidstiden, de falt om som trepinner, men det var ingen som brydde seg om noe sânt, det var blitt akkurat dagligdags. Mange døde av den skrekkelige dysenterien som herjet så forferdelig i alle tyske konsentrasjonsleirene, og noen ble skutt «på flukten», d. v. s. de klarte ikke mer å gå med i rekken, ble igjen på marsjen fra arbeidsplassen, og så ble de skutt.

Det fantes visst også noen som med hensikt gikk ut av geledet for å bli kvitt de forferdelige pinsler som dagen var fylt med. En måtte stå opp kl. fire, rydde sin seng på en særlig utpekult måte og så ut av blokken. Den halve liter vann som kaltes kaffe, var mest kald og måtte drikkes ute. Så var det appell i timevis, med all slags sjikaner og uavbrutt kjede av juling, så den lange marsjen til arbeidsplassen. Det tunge arbeid med de forbryterske forarbeidere og Capoene som hver dag måtte ha noen lik med seg fra arbeidsplassen for å gjøre seg godt likt hos SS-folkene. Middagspausen varte en time, vi fikk vannsuppe med uvaskede neper i som vi måtte spise stående på arbeidsplassen, og så marsjen hjem og så appell igjen.

Det var ikke mange som klarte seg under disse forhold, og da vi i januar i år måtte evakuere Auschwitz var det bare ti av oss igjen: Sam Steinmann, Osriel og Assor Hirsch, Leo Eitinger, Julius Paltiel, Herman Sachnowitz, Michael Pintzon, Bernhard Bodd, Isidor Rubinstein og Benno Asperg.

Underveis ble vi atskilt, de første fem kom til Buchenwald og derfra etter en eventyrlig befrielse og reise gjennom Tyskland og Danmark til Norge. De andre kom til konsentrasjonsleiren Nordhausen, og vi savner hittil nøyaktige opplysninger om deres skjebne. Vi håper dog at de også klarte seg helt til slutt og fikk oppleve frihetens dag.

Grunnen til at de norske jøder ble behandlet så dårlig må en søke i Quislings og hans «regjerings innstilling til jødeproblemet». Mens de danske jøder uten unntagelse kom til Theresienstadt, hvor alle i det minste fikk sjansen til å leve, de tsjekkiske jøder til dels fikk leve rolig i Theresienstadt, hvorhen til og med noen jøder fra Tyskland ble

Aftenposten
30. mai 1945